

Matic Di Batista

PLANINA POLJANA V LETU 2020

Prvi sistem Poljane

Raziskave na planini Poljana so se po kratkem »zimskem« premoru začele kmalu po novem letu. Januarja in februarja so raziskave potekale v Prašnem dolu in prinesle prvi sistem na planini Poljana! Ekipa Bevc in Krajnc je zastavila zares in v neverjetnem prepletu rovov našla prehod iz Prašnega v Mravlji dol. Na akciji, ko so jamo povezali, se jima je pridružila še Nika. Velik uspeh!

Odkritja leta 2019 so napolnila članstvo s pričakovani in že prvi mini tabor na Poljani (takoj po prvem maju) je bil zelo lepo obiskan. Članstvo se je po spomladnem zaporu v občinah masovno odpravilo na Planino. Nabiti z raziskovalno vneto smo končno dosegli območje tik pred Suho (iz smeri Poljane). Na ta teren se odpravljamo že od prve akcije, saj nam je algoritem povedal, da se tam nahaja nekaj zelo zanimivih »lidarc«, ki smo jih že preverili iz zraka in obetajo lepa brezna. Izplen je bil odličen. Poleg novih čurk so v eni od pregledanih »lidarc« ostali brez štrika. Na poti je del ekipe zavil v že znane konce in zopet smo začeli z raziskavami v Špajzi, ki je na koncu prav tako požrla ves štrik. Češnjica na vrhu pa je bil presežen prvi kilometer v Prvem sistemu Poljane.

Tudi na prihodnjih pomladanskih akcijah se je delalo več ali manj v teh istih jamah. Kompleksnost sistema se je večala z vsakim obiskom, Špajza je nabirala nove metre, ena od »lidarc« pri Suhi pa je preseгла 100 metrov globine. Da o vseh novih čurkah sploh ne govorim.

Ko se je pomlad prevesila v poletje, je prišla pobuda od Mirka, da bi lahko pomagali očistiti rob planine, ki ga vztrajno prerašča nam tako neljubo ruševje. Ker imamo jamarji stare zamere s tem izgovorom za drevo, smo se z veseljem javili, da pomagamo. Pomoč se je že na prvi akciji sprevrgla v osebni obračun z zelenim parazitom gorskih travnatih površin. Motorkarska sekcija z Davidom, Andrejem in Starim na čelu je za seboj pustila opustošenje, ki je odkrilo prekrte pašne površine, in kravam so se kar sline pocedile po sveži zelenici, ki je končno spet uzrla sončno svetlobo. Tudi vsi ostali prisotni so poprijeli za delo in pomagali pri spravlilu.

Pri vsem skupaj je najlepše, da se na delovnih akcijah ni zanemarjalo raziskav. Ekipe so vzporedno pregledovale teren, raziskovale v znanih ter novih jamah. Ena zanimiva je bila odkrita na grebenu nad sistemom – Zbrega, ki je dosegla dolžino 180 metrov in se nadaljuje.

Morda velja omeniti tudi naše obupane poskuse navezati prijateljske stike s poletnimi prebivalkami planine – kravami. Zaenkrat še nismo uspeli potrditi, če so proti koncu poletne sezone protestno zapustile planino zaradi slabe letine gorske trave ali je bil kriv smrad z raziskovalnim znojem prepojenih podpajcev. Ko smo po eni izmed akcij Pr' Pristavc jedli pico ter pili zasluženo pivo, smo bili deležni sumljivih pogledov izza ograde onkraj ceste.

Prvi sistem Poljane je detajlno opisan v naslednjem prispevku.

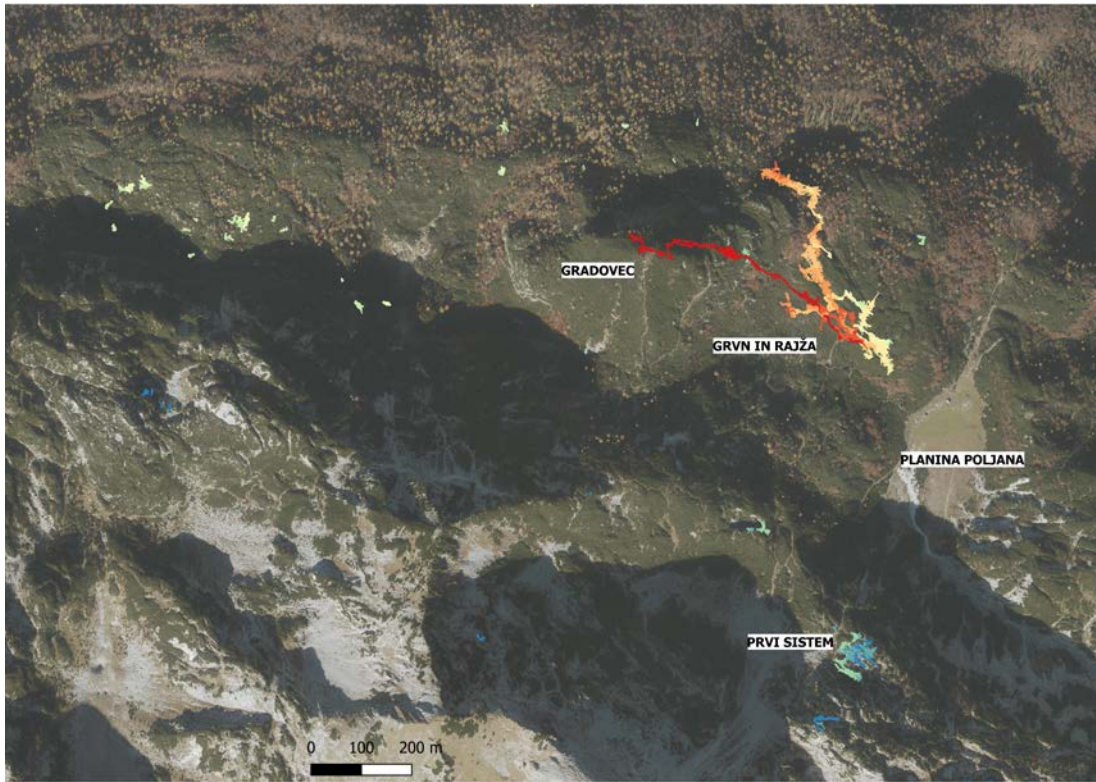
Grvn

Tudi Grvn je poleti končno spet prišel na vrsto. Večino akcij je bilo usmerjenih v dele na dnu jame (Zelje) ter v raziskave v Sirarci. Na obeh koncih se jama neverjetno cepi na vse strani v obliki prepletov freatičnih rovov. Tudi prepaha ne manjka. Grvn in Prašni dol sta bili verjetno najbolj obiskani jami v drugi polovici leta. Vmes smo sicer skočili na območje tik pod grebenom. Tam se nahaja ogromen teren, verjetno še večji kot ta, ki smo ga pregledovali do sedaj. Vse ekipe so se vračale z novimi odkritji in sigurno se bomo tja še odpravili.

Jeseni se je situacija z virusom v državi spet počasi začela zaostrovati. Posledično so bile tudi raziskave otežene. Tisti, ki smo se še prebili do Poljane, smo se osredotočili na Grvn. V spodnjih delih smo se povezali v dele, raziskane v prejšnjih mesecih. To je omogočilo hitrejši prehod do dna jame. Tam smo naleteli na rov, ki se je z ogromno količino prepaha odcepil proti severozahodu. Na več akcijah smo raziskali dovolj, da se Grvn sedaj ponaša z 4.464 metri dolžine in 453 metri globine. Na zadnjih akcijah smo večinoma sledili le najbolj očitnemu nadaljevanju – vsa brezna in odcepe smo pustili za prihodnje obiske. Imamo pa v teh delih manjšo težavo, saj so zelo blatni. Blato precej oteži povratek iz jame in zato smo se začeli ozirati v ogromne kamine/dvorane, ki presekajo nove dele. Konec leta smo pregledali teren nad končnimi deli – jugovzhodno pobočje Gradovca – in res naleteli na več močnih dihalnikov. V vseh pa bodo žal potrebna fizična dela za preboj v globine.

Modra je nova črna. Foto: Jure Bevc

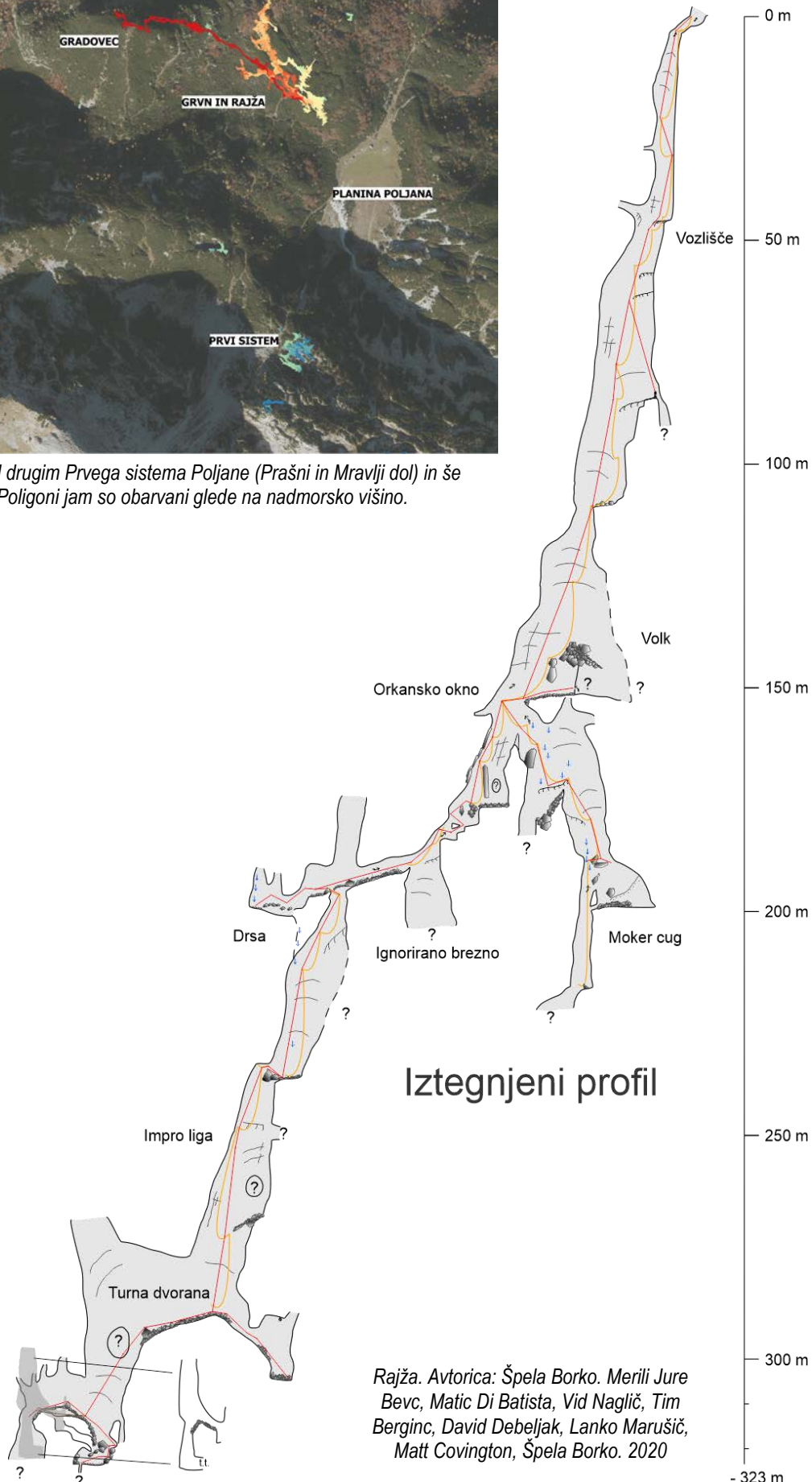

Ortofoto območja pri Poljani s tlorisi jam, med drugim Prvega sistema Poljane (Prašni in Mravlji dol) in še neimenovanega sistema Grvn-Rajža. Poligoni jam so obarvani glede na nadmorsko višino.

Rajža

Tik pred novim letom nam jo je vreme zagodlo in plani o obisku Kanina so postali še bolj nedosegljivi. Zato smo se v manjši ekipi odpravili na Poljano – tokrat iz doline, saj se je sneg začel že pri glavni cesti. Ker o bližnjicah na pobočju nismo vedeli veliko, smo sledili gazi po gozdni cesti. Gaz se je pri izhodišču za Planino Suho v naši smeri zaključila. Od tam naprej smo rinili svojo. Po več kot sedmih urah smo ob enih zjutraj le dosegli stan. Plani za obisk Grvna so bili iz minute v minuto manj verjetni. Zjutraj (ob enih popoldne) smo se le opogumili in si priznali, da je morda bolje, da tokrat le pregledamo teren. Odpravili smo se na grič zahodno nad planino. Taisti, v katerem se nahaja Grvn, le da smo tokrat pregledali sam vrh in greben. Odločitev se je izkazala za več kot odlično. Prav na vrhu nas je čakala nagrada za dolg vzpon. Našli smo vhod v Rajžo. Vhod je pravzaprav izhod (vsaj pozimi), saj iz njega buta neverjetna količina zraka. Poleg tega smo našli še veliko število drugih dihalnikov v smeri proti jugu. Naslednji dan, pred dolgim spustom v dolino, smo se počutili dovolj spočite, da smo na hitro skočili v jamo in opremili prvo brezno do skoraj 80 metrov globine. Tam smo ostali brez vrvi, pod nami pa neznano globoko brezno.

Količina snega se je v naslednjih tednih le še večala. Dostop smo sicer uspeli

Iztegnjeni profil

Rajža. Avtorica: Špela Borko. Merili Jure Bevc, Matic Di Batista, Vid Naglič, Tim Berginc, David Debeljak, Lanko Marušič, Matt Covington, Špela Borko. 2020

Levo: Pastiriška idila na Poljani. Foto: Cyril Mayaud. Zgoraj: Trio-adijo v globinah Grvna. Foto: Špela Borko

optimizirati do te mere, da je bilo mogoče priti na planino v pičlih treh urah in pol. Del ekipe je krpelje zamenjal za turne smuči in s tem so postali spusti prava milina. Padla je odločitev, da bomo pozimi namenili več časa raziskavam Rajže, Grvn in ostale jame bodo pa počakale na krajši poletni dostop. Do konca letošnjega januarja smo v Rajži namerili 588 metrov dolžine in 345 metrov globine. Po prvih akcijah je kazalo, da se bomo takoj povezali v končne dele Grvna, a na zadnji akciji je del jame zavil proti severovzhodu. Jama ima podobno tendenco kot vse na tem koncu – cepi se praktično na vsakem koraku. Zaenkrat smo poleg glavne poti do najgloblje točke raziskali

še odcep, iz katerega pride večji del prepaha. Jama je zaenkrat zelo enostavna in odlična za raziskovanje. Največjo težavo trenutno predstavlja slutnja poletnega dostopa, saj se jama nahaja sredi gostega ruševja. A glede na iznajdljivost članstva ne dvomim, da bomo našli prehod, ki bo omogočal enostaven dostop tudi v poletnih mesecih. Druga »težava« pa je, da smo se opremljanja lotili s konci vrvi, dolgimi približno 30 metrov. To je privedlo do velikega števila vozlov v globokih breznih ter uporabe novih pristopov napredovanja v globino. Z Davom sva na zadnji akciji obstala na polici, brez vrvi za zadnje, 20 metrov globoko brezno. Ostanka prejšnje vrvi je bilo premalo. Dave je nato prosto splezal do mesta, kjer je bila vrv podaljšana z vozlom, jo razopremil in s tem omogočil, da sva se s to vrvo spustila do dna naslednjega brezna. Pri povratku sva oba splezala do prejšnje

vrvi in od tam odžimarila proti vходу.

Raziskave na Planini Poljana so bile več kot uspešne. Sploh za leto, kot je bilo 2020. Vse daljše jame imajo odprta nadaljevanja. Raziskave kupa novih točk pa so prinesla še kup novih nadaljevanj. Poleg tega smo načeli nove terene in potrdili slutnjo, da dela na tem območju ne bo zmanjkalo.

Še kot zanimivost: dolžina vseh raziskanih rovv na tem območju v zadnjih dveh letih znaša 8.854 metrov.

Člani, ki so sodelovali tako ali drugače na Poljani: Aja, Andrej, Anže N., Beki, Boni, Cyril, Darja, Dave, David, Domagoj, Ester, Flis, Grega S., Jure, Klemen, Krajnc, Lanko, Lojze, Luka, Maks, Marina, Matevž H., Matevž Jr., Matt, Miha D., Nataša, Nika, Pero, Stari, Špela, Teo, Tim, Tjaša T., Tjaša V., Uroš, Vid in moja malenkost. |

Nad Poljano, na vrh hriba, črna luknja sredi belega polja. Foto: Matic Di Battista